

Revideret afsnit 7.1 i vejledning om konsekvensanalyser om regionale konsekvensvurderinger

16. januar 2018

Kapitel 7 Andre konsekvenser

Det følger af *Statsministeriets cirkulære*, at en række konsekvenser er obligatoriske at vurdere. Årsagen er, at disse konsekvenser både er væsentlige og hyppigt forekommende.

De obligatoriske vurderinger giver imidlertid ikke nødvendigvis et fuldt dækkende billede af konsekvenserne af et lovforslag. Derfor kan der efter omstændighederne være grund til at redegøre for andre typer af konsekvenser, jf. *Justitsministeriets Vejledning om lov kvalitet*.

Nedenfor beskrives tre eksempler på andre typer af konsekvenser: regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter, konsekvenser for frivilligt arbejde og ligestillingsmæssige konsekvenser. Disse konsekvenser skal beskrives i bemærkningerne til lovforslaget, hvis det er nødvendigt for at give en fyldestgørende beskrivelse af lovforslagets konsekvenser. Konsekvenserne skal ikke anføres i det afsluttende skema.

Herudover kan vejledningen i ligestillingsmæssige konsekvenser også være inspirationskilde til vurdering af konsekvenser for andre målgrupper (fx aldersgrupper, handicappede, etniske grupper, arbejdsløse, indkomstgrupper mv.).

7.1. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter

Både lovforslag og administrative forslag bør vurderes med henblik på at identificere *regionale konsekvenser, herunder konsekvenser for landdistrikter*. Hvis disse konsekvenser vurderes at være væsentlige, bør der i forlængelse heraf gennemføres en nærmere vurdering af deres karakter, omfang mv.

De regionale konsekvenser af lovgivningsmæssige og administrative tiltag, herunder konsekvenser for landdistrikter, skal vurderes, således at påvirkning af udviklingen i en region, landdistrikt mv. vurderes i en sammenhæng.

Formålet med at foretage en konsekvensvurdering er bl.a.,

- at vurderingen kan indgå i beslutningsgrundlaget med henblik på at inddrage hensynet til den regionale balance og udviklingen i landdistrikterne, samt
- at eventuelle væsentlige negative konsekvenser kan overvejes imødegået ved ændringer i tiltaget/alternative tiltag/andre afbødende tiltag.

Ved en regional konsekvensvurdering forstås en vurdering af væsentlige konsekvenser for udviklingen i de danske geografiske regioner set i relation til den til enhver tid siddende regerings regionale- og landdistriktpolitiske målsætninger, jf.

bl.a. regeringens årlige regional- og landdistriktpolitiske redegørelse til Folketinget. Der skal som led i vurderingen indgå de positive og/eller negative konsekvenser for landdistrikterne, som mange steder står overfor markante omstillinger med fx et faldende befolkningstal, hvilket kan stille nye krav til tilpasningsdygtighed.

Konsekvenserne kan beskrives som *positive*, hvis de kan medføre mere gunstige forhold i de enkelte regioner, herunder landdistrikter, give mere balancerede udviklingsmuligheder eller smidiggøre en uafvendelig omstilling.

Konsekvenserne kan omvendt beskrives som *negative*, hvis de kan medføre mindre gunstige forhold i regioner, herunder landdistrikter, som i forvejen er udsatte, fx yderområder, eller hvis de besværliggør en omstilling, fx ved at hindre innovative løsninger i tyndt befolkede områder.

Det er væsentligt at bemærke, at et tiltag kan have både positive og negative konsekvenser, fx positive for nogle områder men negative for andre områder, eller negative konsekvenser på kort sigt men positive på længere sigt.

I boksen nedenfor er anført en række spørgsmål, som kan anvendes til screening og afgrænsning i trin 1 og trin 2 i den generelle fremgangsmåde. Det er vigtigt at være opmærksom på, at spørgsmålet om væsentlighed må ses i forhold til de berørte regioner, herunder landdistrikter. Konsekvenser i forhold til udsatte regioner og landdistrikter kan således have særlig betydning.

Hvis lovforslaget har væsentlige regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser, skal den nærmere vurdering af konsekvenserne indgå i bemærkningerne til lovforslaget. Det bør ligeledes fremgå af lovforslagets bemærkninger, hvis der er foretaget en større konsekvensvurdering. Skønnes der ikke at være regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser, eller skønnes disse konsekvenser ikke at være væsentlige, er der ikke krav om, at dette anføres i bemærkningerne.

Checkliste for regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser

Kan tiltaget have væsentlige konsekvenser for:

- Antallet af statslige arbejdspladser i regionerne, herunder landdistrikterne?
- Regionernes, herunder landdistrikternes beskæftigelsesniveau?
- Den gennemsnitlige indkomst (inkl. overførsler) hos befolkningen i regionerne, herunder landdistrikterne?
- Produktion og produktionsvilkår for private og offentlige virksomheder i regionerne, herunder landdistrikterne?
- Bosætningsmønstret i regionerne, herunder i landdistrikterne?
- Tilgængelighed af kultur og offentlig service herunder sundhedsydelse (almen læge, sygehuse mv.)?
- Tilgængelighed af privat service i nogle regioner, herunder landdistrikter?
- Tilgængelighed af uddannelsesmuligheder i regionerne, herunder landdistrikterne?
- Infrastrukturen i regionerne, herunder landdistrikterne?

- Andre forhold af betydning for regionernes, herunder landdistrikternes udvikling?
- Et eller flere landdistrikter, yderområder eller andre udsatte regioner som fx Bornholm, Lolland-Falster, det sydfynske område, andre mellemstore øer, Nord- og Nordvestjylland samt Sønderjylland?

Opgørelsen af de regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser følger de generelle retningslinjer beskrevet i kapitel 1 og 2.

En række særlige forhold vedrørende opgørelse af regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser gør sig derudover gældende, hvilket er opsummeret i boksen og nærmere beskrevet nedenfor.

Særligt om opgørelse af regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter

- Foretag en relevant geografisk afgrænsning og inddeling (funktionelle regioner, administrative regioner eller ensartede geografiske områder såsom landdistrikter)
- Vurder behovet for en gennemgang af konsekvenser for de enkelte berørte regioner, herunder for landdistrikter (inklusiv for udsatte regioner og landdistrikter)
- Vurder særskilt konsekvenser for den regionale fordeling af statslige institutioner og arbejdspladser

Foretag en relevant geografisk afgrænsning og inddeling (funktionelle regioner, administrative regioner, eller ensartede geografiske områder såsom landdistrikter). Ved vurderingen af de regionale, herunder landdistriktsrelaterede konsekvenser arbejdes der med tre typer af regioner:

1. En inddeling i *funktionelle regioner* følger geografiske områder fastlagt ud fra funktioner som fx pendlingsbaserede arbejdsmarkedsregioner.
2. En inddeling efter administrativ organisering kan fx følge kommune- eller regionsgrænserne.
3. Ensartede geografiske områder kendetegnet ved særlige fælles egenskaber. Inden for denne kategori skal der foretages en vurdering af konsekvenserne for landdistrikter.

Vurder behovet for en gennemgang af konsekvenser for de enkelte berørte regioner, herunder landdistrikter (inklusiv for udsatte regioner og landdistrikter). I visse tilfælde kan der følges en overordnet afgrænsning af regioner. I andre tilfælde vil forslaget angå en specifik geografisk defineret region, fx ved nedlæggelse af en konkret statslig institution. Her bør konsekvenserne for de enkelte berørte regioner, herunder landdistrikter, gennemgås.

Vurder særskilt konsekvenser for den regionale fordeling af statslige institutioner og arbejdspladser. En regional balance i den fremtidige fordeling af statslige institutioner og arbejdspladser er en særskilt målsætning for regeringen. En geografisk fordeling af statslige institutioner og arbejdspladser er væsentlig af

flere grunde, blandt andet af hensyn til tilgængeligheden af statslige tjenester og beskæftigelsesniveauet i regionerne.

Ved placering eller nedlæggelse af en statslig institution bør det således vurderes, om det er muligt at tilgodese de egne af landet, hvor den økonomiske udvikling ligger under gennemsnittet. Nye statslige arbejdspladser bør som udgangspunkt placeres uden for hovedstadsområdet.

Der bør endvidere tages stilling til, hvilke andre hensyn der ligger til grund og er tillagt større betydning for den pågældende placering/omstrukturering/nedlæggelse – fx af omkostningsmæssig, rekrutteringsmæssig, tilgængelighedsmæssig eller faglig art.

Eksempel på beskrivelse af regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser: Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Udvidelse af sommerhusområder i kystnærhedszonen)

Undersøgelsen *Potentielle regionaløkonomiske effekter ved etablering af sommerhuse i yderområder* fra januar 2004 peger på, at der under nogle bestemte forudsætninger kan skabes arbejdspladser og flere lokale indtægter gennem udbygning med sommerhuse.

I denne undersøgelse konkluderes,

- at der er positive regionaløkonomiske effekter ved at udlægge nye sommerhusgrunde,
- at effekterne svinger fra sted til sted afhængigt af efterspørgselspresset og bredden i det lokale erhvervsliv, og
- at kun en detailanalyse kan give en vurdering af effekterne ved udlæg af sommerhusgrunde på den enkelte lokalitet.

Kilde: L 202 (som fremsat): Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Udvidelse af sommerhusområder i kystnærhedszonen).

Relevante data

For relevant information og data til vurdering af regionale, herunder landdistriktsrelaterede, konsekvenser henvises til Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal, det kommunale budget og regnskab samt KL's kommunalstatistiske meddelelser.